

Súd: Okresný súd Liptovský Mikuláš
Spisová značka: 9P/84/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5622203351
Dátum vydania rozhodnutia: 01. 02. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Slavomíra Mlynarčíková
ECLI: ECLI:SK:OSLM:2023:5622203351.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Liptovský Mikuláš sudkyňou Mgr. Slavomírou Mlynarčíkovou vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti W. H., nar. XX. X. XXXX, J.B. H., nar. XX. X. XXXX a T. H., nar. XX. X. XXXX, bytom ako matka, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš, so sídlom M. M. Hodžu 1784/30, Liptovský Mikuláš, IČO: 30 794 536, deti H. T., rod. L., nar. X. X. XXXX, prihlásená k trvalému pobytu a bytom V. XXXX/XX, I. T. a T. H., nar. XX. X. XXXX, v súčasnosti bytom V. XX, I. T., (prihlásený k trvalému pobytu bytom V. XXXX/XX, I. T.), v konaní o úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom, takto

rozhodol:

I. Súd zveruje maloleté deti W. H., nar. XX. X. XXXX, J. H., nar. XX. X. XXXX a T. H., nar. XX. X. XXXX do osobnej starostlivosti matky.

II. Obaja rodičia sú oprávnení zastupovať maloleté deti W. H.Ú., nar. XX. X. XXXX, J. H., nar. XX. X. XXXX H. T. H., nar. XX. X. XXXX a spravovať ich majetok v bežných veciach.

III. Otec je povinný prispievať na výživu maloletých detí W. H., nar. XX. X. XXXX, J. H., nar. XX. X. XXXX H. T. H., nar. XX. X. XXXX, na každé z detí minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepĺnoleté deti podľa § 62 ods. 3 Zákona o rodine v spojení s § 2 písm. c/ Zákona č. 601/2003 Z. z. o životnom minime, počnúc od 16. 11. 2022, vždy do každého 15. dňa v kalendárnom mesiaci vopred, k rukám matky detí.

IV. Zameškané výživné za obdobie od 16. 11. 2022 do 31. 1. 2023 na maloletú W. H., nar. XX. X. XXXX vo výške 80,22 EUR, na maloletého J. H., nar. XX. X. XXXX vo výške 80,22 EUR a maloletého T. H., nar. XX. X. XXXX vo výške 80,22 EUR súd p o v o ľ u j e otcovi s p l á c a ť v splátkach na každé z detí po 10 EUR mesačne spolu s bežným výživným počnúc od mesiaca nasledujúceho po vykonateľnosti (doručení) rozsudku.

V. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Matka podala na Okresný súd Liptovský Mikuláš dňa 16. 11. 2022 návrh na úpravu výkonu rodičovských práv a povinností k maloletým deťom. Žiadala, aby súd zveril maloletých W. H., nar. XX. X. XXXX, J. H., nar. XX. X. XXXX a T. H., nar. XX. X. XXXX do jej osobnej starostlivosti. Obaja rodičia budú zastupovať maloletých a spravovať majetok maloletých v bežných veciach. Otec je povinný prispievať na výživu výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené dieťa, vždy do 15. dňa v kalendárnom mesiaci, k rukám matky vopred, odo dňa podania návrhu.

2. Návrh odôvodnila tým, že deti boli počas manželstva s T. H. zverené do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok a neskôr bola nariadená ústavná starostlivosť uznesením sp. zn. 9P/105/2019 zo dňa 16. 12. 2019. Manželstvo rodičov detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/71/2020 zo dňa 2. 12. 2020. Deti boli ponechané v ústavnej starostlivosti. Neboli upravené rodičovské práva a povinnosti k maloletým deťom. V konaní sp. zn. 1P/85/2022 bola dňa 10. 11. 2022 zrušená ústavná starostlivosť. Preto žiada o zverenie deti do jej osobnej starostlivosti a určenie vyživovacej povinnosti voči deťom. Deti sú u nej od septembra 2022 na pobyte z Centra pre deti a rodiny Liptovský Hrádok. Má vytvorené podmienky, býva v byte, ktorý majú v nájme manželovi rodičia. Má k dispozícii dve izby (kuchyňu a obývačku). Je nezamestnaná, ale evidovaná ako uchádzač o zamestnanie. Doteraz bola na materskej dovolenke. Vybavuje si hmotnú núdzu a prídavky. Jej súčasný manžel Q. T. príležitostne pracuje, brigáduje a chodí na fušky. Ich spoločné dieťa Q. T. bolo zverené do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca Z. T.. Na byt prispieva 40 eur, dobíja si kartu na vodu 20 eur a telefón 30 eur. Deti navštevujú základnú školu J.. H. U. v Liptovskom Mikuláši. W. je siedmačka, obedy jej hradilo centrum, ak bude v hmotnej núdzi bude úhrada za obedy 10 eur. V škole zaplatila do ZRPŠ 7 eur, kúpila deťom školské tašky po 5 eur. Pomôcky zabezpečilo centrum. J. je tretiak, za neho uhradila ZRPŠ 7 eur. Chodí na obedy, za družinu bude platiť približne 5 eur. T. je druhák, za ZRPŠ platila 7 eur, chodí na obedy a družiny. J. chodí na krúžok v rámci školy (kreslenie a maľovanie). Deti sú zdravé a na zdravotnú starostlivosť má iba bežné výdavky. S T. možno bude potrebné ísť na detskú kardiológiu. Deti sú v kontakte s otcom, stretnú sa s ním v Hlbokom a tam sa porozprávajú. Otec na deti neprispieva, niekedy dá deťom peniaze do rúk, aby si niečo kúpili.

3. Súd vykonal pojednávanie v neprítomnosti otca maloletých detí, ktorý sa na pojednávanie neustanovil, hoci predvolanie mu bolo doručené do vlastných rúk 13. 1. 2023 (čl. 39/rub). Návrh na začatie konania bol otcovi maloletých detí doručený do vlastných rúk dňa 5. 12. 2022 spolu s uznesením, ktorým súd zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia (čl. 31/rub). Otec maloletých detí neúčast' na pojednávaní neospravedlnil a ani nežiadal o odročenie pojednávania.

4. Navrhovateľka na pojednávaní vypovedala, že trvá na podanom návrhu. Je nezamestnaná a evidovaná na úrade práce. Vybavuje si hmotnú núdzu a prídavky na deti. Dávky v hmotnej núdzi jej ešte neboli priznané. Dnes bola na úrade práce vypisovať čestné prehlásenie (k dávkam v hmotnej núdzi). Doteraz dostávala rodinné prídavky (úhrnne) 90 eur mesačne a od januára 2023 (úhrnne) 180 eur mesačne. Je vydatá. S manželom má dcéru Q. T., ktorá je zverená do náhradnej osobnej starostlivosti svokrovi. Stará sa o ňu svokor, ale aj ona. Obidvaja s manželom prispievajú na výživné 32 eur mesačne. Podmienky na bývanie sú ako v správe kolízneho opatrovníka (číslo listu spisu, ďalej čl. 57-58). Ona má na zdravotnú starostlivosť bežné výdavky. Deti W., J. H. T. sú zdravé. Otec detí jej peniaze nedáva, ale keď ho deti stretnú a pýtajú od neho peniaze, tak im dá štyri, či päť eur. Deti niekedy idú k otcovi asi na polhodinu. Niekedy otec deti zoberie do Tesca. Inak nie. Otec deťom nekupuje veci a ani stravu. Stáva sa, že dcéra si od neho vypýta peniaze ak na niečo potrebuje a on jej ich dá, ale nevie koľko. Potvrdila obsah správy kolízneho opatrovníka (čl. 57, 58) v časti o pomeroch detí. Deti chodia do školy pešo. Deti chodievali v škole na obedy kým boli v „detskom domove“. Vtedy im boli obedy preplácané. Potom už nedostala peniaze a deti na obedy nechodia. Dáva im so sebou väčšie desiaty, lebo chodia do družiny okrem W.. Družina je zadarmo. Vo voľnom čase chodí J. na maľovanie a T. na tanec. Krúžky majú v škole a neplatí sa za ne.

5. Kolízny opatrovník vo svojom stanovisku na pojednávaní uviedol, že súhlasí, aby boli maloleté deti zverené do osobnej starostlivosti matke a aby otcovi bola uložená povinnosť prispievať na každé z detí minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima.

6. Okrem výsluchu matky maloletých detí súd vykonal dokazovanie listinami v spise, najmä lustráciami v registri obyvateľov účastníkov konania čl. 3-7, rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/129/2018, uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/105/2019, lustráciou otca v Sociálnej poisťovni čl. 19, 20, rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/85/2022, rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 9P/71/2020, lustráciou v Sociálnej poisťovni rodičov maloletých detí čl. 36-38, správou Sociálnej poisťovne čl. 47, správou Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Liptovský Mikuláš s prílohami čl. 50-55, správou kolízneho opatrovníka čl. 57-58 a obsahom pripojených spisov Okresného súdu Liptovský Mikuláš sp. zn. 1P/85/2022 a 9P/71/2020.

7. § 26 z. č. 36/2005 Z.z. o rodine a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ďalej iba ZR Ak sa zmenia pomery, súd môže aj bez návrhu zmeniť rozhodnutie o výkone rodičovských práv a povinností alebo dohodu o výkone rodičovských práv a povinností.

8. § 28 ZR (1) Súčasťou rodičovských práv a povinností sú najmä a) sústavná a dôsledná starostlivosť o výchovu, zdravie, výživu a všestranný vývin maloletého dieťaťa, b) zastupovanie maloletého dieťaťa, c) správa majetku maloletého dieťaťa. (2) Rodičovské práva a povinnosti majú obaja rodičia. Pri ich výkone sú povinní chrániť záujmy maloletého dieťaťa.

9. § 62 ZR (1) Plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. (2) Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. (3) Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného zákona. (4) Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. (5) Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

10. § 2 Zákona 601/2003 Z. z. o životnom minime a o zmene a doplnení niektorých zákonov Za životné minimum fyzickej osoby alebo fyzických osôb, ktorých príjmy sa posudzujú podľa § 3 spoločne, sa považuje suma alebo úhrn súm c) 107,03 eura mesačne, ak ide 1. o zaopatrené neplnoleté dieťa, 2. o nezaopatrené dieťa.

11. § 75 ZR (1) Pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

12. § 76 ZR (1) Výživné sa platí v pravidelných opakujúcich sa sumách, ktoré sú zročné vždy na mesiac dopredu.

13. § 77 ZR (1) Právo na výživné sa nepremičuje. Možno ho však priznať len odo dňa začatia súdneho konania. Výživné pre maloleté dieťa možno priznať najdlhšie na dobu troch rokov spätne odo dňa začatia konania, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

14. § 78 ZR (1) Dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa zmenia pomery. Okrem výživného pre maloleté dieťa je zmena alebo zrušenie výživného možné len na návrh. (2) Ak dôjde k zrušeniu alebo zníženiu výživného pre maloleté dieťa za uplynulý čas, spotrebované výživné sa nevracia. (3) Pri zmene pomerov sa vždy prihliadne na vývoj životných nákladov.

15. Zhodnotiac vykonané dôkazy jednotlivo i vo vzájomnej súvislosti s prihliadnutím na všetko, čo počas konania vyšlo najavo, mal súd preukázané nasledovné. Manželstvo rodičov maloletých detí bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 2. 12. 2020 č. k. 9P/71/2020-102. V čase konania o rozvedení manželstva rodičov maloletých detí bola nad maloletými deťmi nariadená ústavná starostlivosť uznesením Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 16. 12. 2019 č. k. 9P/105/2019-65, ktoré rozhodnutie ostalo rozsudkom o rozvedení nedotknuté. Ústavná starostlivosť nad maloletými deťmi bola zrušená rozsudkom Okresného súdu Liptovský Mikuláš zo dňa 10. 11. 2022 č. k. 1P/85/2022-42.

16. Pri šetrení pomerov rodičov a maloletých detí kolízny opatrovník zistil, že otec sa zdržiava na adrese V.É. XX, I. T.. Kolízny opatrovník vykonal pohovor s otcom maloletých detí dňa 26. 1. 2023. Otec detí žije v trojizbovom byte, ktorý užívajú stará matka (maloletých detí zo strany otca), brat otca a sestra otca s deťmi. Byt je vykurovaný pevným palivom. Otec detí je nezamestnaný a nie je evidovaný na úrade práce. Otec detí uvádzal, že od 2. 2. 2023 má prisľúbenú prácu na dohodu. Otec uvádzal, že má dlh voči zdravotnej poisťovni, ale jeho výšku uviesť nevedel. Na domácnosť neprispieva. Otec uvádzal

výdavky na nájomné 24 eur, za vodu 70 eur a 50 eur za elektriku (ktoré nehradí on). Otec uvádzal, že s deťmi sa stretáva každý deň, dáva im peniaze do ruky. Otec má celkom tri vyživovacie povinnosti k maloletým deťom.

17. Matka maloletých detí je vydatá za Q. T., s ktorým má spoločné dieťa Q. T., narodenú v roku 2019. Matka má celkom štyri vyživovacie povinnosti k maloletým deťom. Maloletá Q. T. bola rozhodnutím uznesením súdu zo dňa 31. 10. 2022 sp. zn. 9P/53/2022 zverená do náhradnej osobnej starostlivosti starého otca Z. T.. Obidvom rodičom bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletej Q. minimálnym výživným - 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa. Matka s maloletými deťmi a manželom žije v spoločnej domácnosti v byte, ktorý má prenajatý starý otec zo strany matky. Súdu je známe z úradnej činnosti, že partnerkou starého otca je stará matka maloletých detí zo strany matky Z. L.. V byte je zabezpečené vykurovanie pecou na pevné palivo. V čase šetrenia v domácnosti matky bolo v byte čisto a rodina mala pripravenú zásobu dreva. Matka maloletých detí poberala rodičovský príspevok pri starostlivosti o Q. T. vo výške 280 eur mesačne do 30. 11. 2022. Matka maloletých detí poberala do 31. 10. 2022 prídavky na Q. T. po 30 eur mesačne a od 1. 12. 2022 ich pobera na W., J. H. T. po 30 eur mesačne na každé z detí (90 eur úhrnne) a od januára 2023 na tri maloleté deti úhrnne výživné 180 eur mesačne. Matka maloletých detí je nezamestnaná a evidovaná na úrade práce. Matka požiadala o dávky v hmotnej núdzi, o ktorých v čase rozhodovania súdu nebolo rozhodnuté.

18. Deti navštevujú základnú školu v mieste bydliska. Maloletá W. je žiačkou siedmeho ročníka základnej školy, maloletý J. je žiakom tretieho ročníka základnej školy a maloletý T. je žiakom druhého ročníka základnej školy. Všetky maloleté deti vyjadrili svoj názor, že chcú byť v osobnej starostlivosti matky. Deti sú zdravé a majú obvyklé výdavky detí ich veku. Deti sa s otcom stretávajú príležitostne, keďže žijú v rovnakej štvrti mesta (Hlboké), ale otec sa o deti osobne nestará. Otec na výživu detí matke neprispieva, okrem sporadických platieb priamo deťom približne 4-5 eur pri osobných stretnutiach s deťmi. Stretávanie detí s otcom má charakter krátkodobých návštev u neho doma (bez celodennej starostlivosti, prípadne prespatím u otca).

19. Matka má v súčasnosti vytvorené materiálne podmienky na starostlivosť o deti a prejavuje dlhodobý a systematický záujem o deti. Matku podporuje v starostlivosti o deti manžel, jej matka a starý otec zo strany otca. Otec je pasívny až ľahostajný vo vzťahu k deťom, o čom svedčí jeho postoj ku konaniu na súde. Hoci vedel o konaní a na pojednávanie bol riadne predvolaný, na súd sa neustanovil. Preto súd zveril maloleté deti do osobnej starostlivosti matke. Obaja rodičia sú oprávnení zastupovať maloleté deti a spravovať ich majetok v bežných veciach. Rodičia nežiadali upraviť styk otca s deťmi. Matka žiadnym spôsobom nebráni otcovi v kontakte s deťmi. Pri rozhodovaní o výške výživného súd vychádzal z toho, že otec je nezamestnaný, bez evidencie na úrade práce a bez príjmu. Otcovi nebráni žiadna prekážka, aby sa zamestnal (napr. zdravotný stav, starostlivosť o deti). Potenciálne by otec mohol dosahovať minimálnu mzdu v roku 2022 približne vo výške 525,65 EUR (netto) a v roku 2023 približne vo výške 568,97 eur (netto). Súd uložil otcovi povinnosť prispievať na výživu každého z maloletých detí minimálnym výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, čo je v súčasnosti 32,11 eur mesačne.

20. Keďže konanie sa začalo na súde 16. 11. 2022, v ktorom čase osobnú starostlivosť o maloleté deti fakticky vykonávala matka, súd určil začiatok povinnosti platiť výživné otcovi dňom začatia konania, t. j. od 16. 11. 2022. Súd vypočítal zameškané výživné na každé z detí od 16. 11. 2022 do 31. 1. 2023 vo výške 80,22 eur (od 16. 11. 2022 do 30. 11. 2022 32,11 eur : 30 dní = 1,0703 x 15 dní = 16 eur; od 1. 12. 2022 do 31. 1. 2023, t. j. 2 mesiace x 32,11 eur = 64,22 eur; spolu 80,22 eur). Súd povolil otcovi splátky zameškaného výživného po 10 EUR mesačne na každé z detí, spolu 30 EUR mesačne na tri deti, aby jednorazové zaplatenie zameškaného výživného nemalo negatívny dopad na otca s prihliadnutím na jeho sociálne postavenie a pomery.

21. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 a § 57 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie v lehote 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Liptovský Mikuláš, v počte vyhotovení pre každého účastníka a súd. Odvolanie môže podať účastník, v neprospech ktorého bolo rozhodnutie vydané. O odvolaní rozhodne Krajský súd v Žiline.

Popri všeobecných náležitostiach je potrebné v odvolaní uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil účastníkovi, aby uskutočňoval jemu patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní.

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nespĺní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie na peňažné plnenie, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti v znení neskorších predpisov, alebo návrh na nariadenie výkonu rozhodnutia, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému podľa § 370 a nasl. CMP.